

AGNI

Nr 224 - Årg. 55 - Nr 1 - Våren 2010

Framtidshorisonter

På 1700-talet, upplysnings-tiden, började människor drömma om ett kommande lyckorike på jorden. De vetenskapliga framstegen blev allt tydligare. Tekniken utvecklades steg för steg och förbättrade långsamt men ovedersägligt levnadsvillkoren för allt fler människor, i varje fall i Västvärlden. Mer än någonsin förut satte man sin tillit till människan som förnuftsvarelse. Med förnuft menade man ingalunda enbart vår tekniska och logiska förmåga. I det ingick också det etiska förståndet. Utvecklingen mot ökad rikedom skulle således gå hand i hand med en förädling av människorna. Det handlade här om två sidor av samma ädla mynt, tänkte man sig gärna.

Ett lyckorike började avteckna sig som ett gryningsljus vid framtidshorisonter. Denna drömsyn befästes under 1800-talet. I den ingick

ibland föreställningen att européerna hade ett stort projekt att genomföra: De hade som "den allra förnuftigaste rasen" uppgiften att civilisera och "kristna" de färgade folken – om nödvändigt med tvång. 1900-talet kom. De sköna – och mindre sköna – drömmarna försvann. Man vaknade i en verklighet som inte hade kunnat föreställa sig: Världskrigens, de etniska rensningarnas och förintelsens århundrade, allsammans mitt i det upplysta och utvecklade Europa.

I dag ter sig framtidshorisonter ganska hotfull. Klyftorna i samhället ökar såväl i Väst som i Öst och Syd. Föreställningen om den västerländska kulturens generella överlägsenhet känns inte trovärdig. Hoten mot klimatet och mot jorden som bärare av högre livsformer är kusliga. Vi vet inte vad som väntar. Kanske överdriver vi farorna

men ingen kan uttala sig med visshet.

Men inte var upplysnings-tidens drömmar om en bättre värld helt orealistiska. De innebar att man fokuserade på de rationella och konstruktiva möjligheter som finns i människans natur och på den känsla för rättfärdighet som i varje fall finns som ett anlag i oss alla. Detta perspektiv på människan måste vi alltid påminna oss själva om. Och visst var upplysningen ett träd där många grenar bar god frukt: Humanare lagstiftning, fördelad välfärd, fri press, folkbildning och – inte minst – folklig organisation kring gemensamma etiska värden och mål. Man drömde visserligen många gånger naivt och förbisåg de risker som alltid ligger latent inom oss människor. Men helt fel hade dessa drömmare förvisso inte. Vi "världsförbättrare" som decennium efter decennium

följt utvecklingen i fattiga länder långt borta, har anledning att då och då se tillbaka i tidens landskap. Under en lång vandring kan man ofta bli nedslagen över att det är så långt kvar till målet. Ser vi tillbaka kan vid emellertid upptäcka att den sträcka som tillryggalagts är avsevärd. Vi ser det på de platser där Agni verkat under lång tid, till exempel i Guatemala. Mycket har hänt. Kvinnorna har tagit plats som viktiga aktörer. Barnen från byarna har börjat förverkliga livsprojekt som för några årtionden sedan föreföll helt utopiska. Lëshungern har ökat. Och, inte minst: Våldet har minskat. Mängder av problem finns kvar och nya har tillkommit. Men insikten om att en svår verklighet kan hanteras genom fredligt samarbete har fördjupats. Man ser i dag tillbaka och inser att man hunnit ganska långt.

Där drömde några ungdomar för trettio år sedan om "desarrollo" – utveckling. De började reflektera över de möjligheter som fanns inom människorna både hemma i den egna byn och grannbyarna. En av dem fick vid ett besök i Sverige se ett svenskt stadsbibliotek och har efteråt förklarat att det var en svind-

lande upplevelse. Det liknade en "révelación" – en uppenbarelse, sa han. Så mycket böcker och tidningar! Så många som stod eller satt och läste i tystnad. Det behövdes ett bibliotek hemma i byn också. Hans dröm blev verklighet om än i mycket mindre format än det han sett i Sverige. Båda denna dröm och många andra tog plats i verkligheten. Upplysningen kom så sakteliga till det indianska området mellan Suchitepéquez och Sololá. Och den har burit frukt. Men inte har det alla gånger varit särskilt lätt. Samarbetet mellan byarna utvecklades, i början under stora svårigheter och efterhängsen misstro. Det såg farligt ut många gånger. Jantelagarna var svåra att bemästra. Sedan man börjat skörda frukterna av några gemensamma projekt öppnades vägen framåt på nytt. Allt fler begrep att man förmådde mer än man trott både om sina grannar om sig själva. I denna process tycks kvinnorna ha skördat mer ära än männen. Och vandringen fortsätter mot framtidshorizonten.

Bo Nylund

Bilder från Albanien

Vi har fått en hälsning och fotografier från projektet för äldre i Girjokaster i Albanien.

Fotona är tagna vid ett tillfälle där den lokala tv-kanalen gjorde ett reportage om projektet. Man kan på bilderna se att tillfället förberetts noga. De äldre har blivit tillsagda att klä sig snyggt och man har köpt hem dricka och kakor. Bilderna ger därför inte en riktigt rättvisande bild av förhållandena, påpekar vår kontaktperson som besökt staden många gånger. Man är stolt, vill inte visa upp misären.